10. 4. 2009

ID: 55668

Zákonný podklad pro odsuzující výrok

Jakkoli vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok. Trestní řízení vyžaduje v tomto ohledu ten nejvyšší možný stupeň jistoty, který lze od lidského poznání požadovat, alespoň na úrovní obecného pravidla „prokázání mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost.“ Obecný soud musí dodržet vysoký standard, i pokud jde o hodnocení vypovídací schopnosti a hodnověrnosti důkazu samotného.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 185/2009, ze dne 10.3.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného Mgr. T. S., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 8 To 410/2008, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 16 T 50/2007 tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 8 To 410/2008, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 16 T 50/2007. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Obvodnímu soudu pro Prahu 6 přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Obvodního soud pro Prahu 6 ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 16 T 50/2007, byl Mgr. T. S. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. Obviněný byl odsouzen podle § 221 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v délce šesti měsíců a podle § 58 odst. 1 tr. zák. a podle § 59 odst. 1 tr. zák. mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v délce osmnácti měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená M. G. odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti citovanému rozsudku soudu I. stupně podal obviněný odvolání proti všem výrokům. Městský soud v Praze svým usnesením ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 8 To 410/2008, rozhodl tak, že odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

Usnesení odvolacího soudu napadl obviněný Mgr. T. S. řádně a včas podaným dovoláním, které směřuje do všech výroků a uplatňuje důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Namítá, že mu nebyla prokázána vina. Soudy obou stupňů hodnotí výpověď poškozené (býv. manželky) jako přesvědčivou, ačkoliv s ní vede spor o změnu výchovy nezletilé dcery. Poškozená má eminentní zájem mstít se mu. Rovněž soudy uvěřily svědectví nejlepší kamarádky poškozené Z. F., když v její výpovědi jsou rozdíly svědčící o tom, že obě výpovědi jsou nepravdivé. Rozpor obviněný vidí v tom, že nejprve svědkyně vypověděla, že na chodbě potkala rozrušenou poškozenou s její dcerou tvrdící, že ji napadl bývalý manžel, později výpověď mění tak, že ji poškozená volala, zda k ní může přijít do bytu. Soudy naopak neberou v potaz výpověď jediné očité svědkyně M. S., která uvádí, že viděla vchod a že obviněný s dveřmi nijak nelomcoval, nebo s nimi poškozenou udeřil. Je také namítáno, že soudy nepřipustily výpovědi K. S. , J. H. , M. V., M. G. a L. T. , který měl dosvědčit, že poškozená k němu přišla v době její neschopnosti 25. 1. 2007 pro léky pro svou dceru a ruku neměla na šátkovém závěsu a nebyl vidět žádný zdravotní problém. Soudy vycházely ze znaleckého posudku MUDr. D., ale nevěnovaly pozornost poznámce znalce, že neví, proč by mělo být rameno poškozené horké i po třech dnech od jeho zranění, jak sama uváděla. Tato poznámka totiž zcela jasně odhaluje, že si

poškozená své fyzické napadení a poranění vymyslela a sehrála. Soudy obou stupňů vycházejí pouze z indicií, které jsou v neprospěch obviněného a okolnosti, které hovoří v jeho prospěch, přecházejí, aniž by se jimi jakkoliv způsobem zabývaly. Obviněný poukazuje, že je naplněn dovolací důvod tím, že i kdyby udeřil dveřmi poškozenou, je třeba zkoumat, zda jí chtěl pouze odstrčit a zabránit zavření dveří, nebo zda měl v úmyslu přivodit následek uvedený v § 221 odst. 1 tr. zák. Jelikož tato okolnost prokázána vůbec nebyla, takto zjištěný skutek není trestným činem, neboť nevykazuje znaky jednání jako složky objektivní stránky trestného činu a rozsudek konstruuje trestní odpovědnost obviněného chybně jako odpovědnost za následek, a nikoliv též jako odpovědnost za jednání a příčinou souvislost mezi jednáním a následkem. Soudy měly rozhodnout ve prospěch obviněného v souladu se zásadou in dubio pro reo vyplývající ze zásady presumpce neviny. S ohledem na výše uvedené obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud vyhověl dovolání a zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 8 To 410/2008, v celém rozsahu a zprostil jej obžaloby, nebo věc vrátil soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného úvodem shrnul dosavadní průběh řízení a dovolací námitky obviněného. Část námitek podle státního zástupce směřuje výlučně do oblasti skutkových zjištění a deklarovanému dovolacímu důvodu neodpovídá. Další námitky však lze pod deklarovaný dovolací důvod podřadit, byť obviněný i v této souvislosti uvádí, že některé okolnosti nebyly prokázány, a zcela nepřiléhavě argumentuje nikoli hmotně právní, ale procesní zásadou presumpce neviny a s ní související zásadou in dubio pro reo. Současně však dovolatel vytýká, že nebyl zkoumán jeho úmysl, a namítá, že jeho odpovědnost byla konstruována jako odpovědnost za následek. Tyto námitky lze interpretovat jako námitky směřující proti existenci subjektivní stránky trestného činu a je nutno je považovat za důvodné.

Trestný čin ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. je trestným činem úmyslným, když úmyslná forma zavinění je v jeho skutkové podstatě výslovně vyjádřena. Z okolností vylíčených v tzv. skutkové větě v žádném případě nevyplývá existence přímého ani nepřímého úmyslu /§ 4 písm. a), b) tr. zák./ na straně obviněného, směřující ke způsobení zranění poškozené. Násilné jednání obviněného, tak je ve skutkové větě popsáno, směřovalo nikoli přímo proti tělu poškozené, ale proti věci – dveřím. V obecné rovině zajisté může být úmyslný trestný čin směřující proti životu a zdraví spáchán i násilným jednáním primárně směřujícím proti věci, opakované údery rukou do dveří však nejsou jednáním, jejichž nutným nebo alespoň částečným a pravidelným následkem by bylo zranění osob nacházejících se v jejich blízkosti. Pokud bychom striktně vycházeli z obsahu tzv. skutkové věty, nevyplývá z ní zcela jednoznačně ani okolnost, že obviněný o přítomnosti poškozené za dveřmi věděl. Okolnosti, ze kterých by bylo možno dovodit alespoň srozumění obviněného /§ 4 písm. b) tr. zák./ se způsobeným následkem v podobě zranění pravé horní končetiny poškozené (síla úderů, váha dveří, tělesná konstituce poškozené, slovní projevy obviněného, které by takovému úmyslu nasvědčovaly, apod.), nejsou uvedeny ani v odůvodnění soudních rozhodnutí, když existenci subjektivní stránky trestného činu lze stěží dovozovat z konstatování odvolacího soudu, že dveřmi šlo lehce pohybovat, resp. že lehký pohyb dveřmi opatřenými tzv. branem je skutečnost všeobecně známou. Skutková zjištění v podobě vylíčené v tzv. skutkové větě a v odůvodnění soudních rozhodnutí tudíž neopravňují k závěru o existenci úmyslného zavinění na straně obviněného. Případné nedbalostní zavinění by za některý trestný čin nepostačovalo s ohledem na konstrukci skutkové podstaty nedbalostního trestného činu ublížení na zdraví podle § 223 tr. zák., když zákonným znakem tohoto trestného činu je porušení důležité povinnosti vyplývající z pachatelova zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené mu podle zákona.

Pokud obviněný dále uvádí, že skutek „nevykazuje znaky jednání jako složky objektivní stránky trestného činu“ nezbývá než konstatovat, že jednání obviněného v tzv. skutkové větě vylíčeno je, a to konkrétními okolnostmi (nikoli např. pouze „opsáním“ tzv. právní věty), a tuto část námitek nelze považovat za důvodnou.

Vzhledem k částečné důvodnosti námitek obviněného státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 8 To 410/2008, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 16 T 50/2007, a soudu I. stupně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání lze podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z dikce uvedeného ustanovení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady hmotně právní. Protože zpochybnění správnosti skutkových zjištění do zákonem vymezeného okruhu dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř. zahrnout nelze, je dovolací soud skutkovými zjištěními soudu prvního, event. druhého stupně vázán a těmito soudy zjištěný skutkový stav je pro něj východiskem pro posouzení skutku z hlediska hmotného práva. Dovolací soud tedy musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda právní posouzení skutku je v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

V mezích dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze tedy namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde, nebo že jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

Na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nelze ovšem namítat a ani přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci ustanovení procesních, nikoliv hmotně právních. Nejvyšší soud v rámci dovolacího řízení neprovádí dokazování buď vůbec, anebo jen zcela výjimečně, a to pouze za účelem rozhodnutí o dovolání (§ 265r odst. 7 tr. ř.), a není tak oprávněn, pouze na podkladě spisu a bez možnosti provedené důkazy zopakovat za dodržení zásad ústnosti a bezprostřednosti, zpochybňovat dosavadní skutková zjištění a prověřovat správnost hodnocení důkazů provedeného soudy nižších stupňů. Jinak řečeno, dovolání lze opírat jen o námitky hmotně právní povahy, nikoli o námitky skutkové.

Současně platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

Uplatněné dovolací námitky směřují zčásti do oblasti skutkových závěrů. Obviněný soudům vytýká nesprávné hodnocení důkazů a z nich plynoucí závěry. Především neprokázání jeho viny a závěry, které soudy vyvodily z výpovědi poškozené a svědkyně F. Dále pak poukazuje na rozsah dokazování a obsah výpovědí osob, jež nebyly vyslýchány vůbec. Těmito námitkami, kterými obviněný napadl způsob hodnocení důkazů a rozsah dokazování, se obviněný snaží zvrátit skutkový stav zjištěný soudem v napadeném rozsudku a prosazovat svoji verzi skutku. Judikatura Nejvyššího soudu České republiky vychází z názoru, že důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. není obsahově naplněn námitkami, které jsou polemikou se skutkovými zjištěními soudu, se způsobem hodnocení důkazů nebo s postupem soudů při provádění důkazů (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 9. 2002, sp. zn. 7 Tdo 686/2002). Takové námitky proto nenaplňují důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ani jiný důvod dovolání podle § 265b tr. ř., neboť

obviněný jimi napadá pouze správnost hodnocení důkazů a správnost a úplnost zjištění skutkového stavu věci, které však zásadně nelze v řízení o dovolání napadat ani přezkoumávat, a proto se jimi Nejvyšší soud nezabýval.

Za hmotně právní námitku však lze považovat, námitku vztahující se k nenaplnění subjektivní stránky souzeného trestného činu, když obviněný namítal, že nebylo zkoumáno, zda měl v úmyslu přivodit následek uvedený v § 221 odst. 1 tr. zák.

Trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. se dopustí pachatel, který jinému úmyslně ublíží na zdraví. Za „ublížení na zdraví“ ve smyslu citovaného ustanovení zákona se podle judikaturou ustálené praxe (viz např. R II/1965, R 16/1986 SbRt.) nepovažuje každá porucha zdraví poškozeného, ale jen taková porucha (onemocnění, poranění), která mu ztěžuje obvyklý způsob života nebo výkon obvyklé činnosti po dobu alespoň 7 dnů. Poněvadž u trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. zákon vyžaduje úmyslné zavinění (§ 4 tr. zák.), je třeba aby úmysl pachatele zahrnoval všechny znaky objektivní stránky trestného činu, tzn. jednání, následek a příčinný vztah mezi jednáním a následkem. Nestačí proto, aby pachatel úmyslně vykonal něco, co způsobilo újmu na zdraví, nýbrž musí být též prokázáno, že jeho úmysl směřoval ke způsobení újmy na zdraví (srov. např. R 22/1968 SbRt.). V uvedené souvislosti je nutno dále vzít v úvahu, že (obecně) příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a způsobeným relevantním trestněprávním následkem (účinkem) zakládá jeho trestní odpovědnost jen za předpokladu, je-li vývoj příčinné souvislosti alespoň v hrubých rysech zahrnut pachatelovým zaviněním. U trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. přitom musí toto zavinění mít formu úmyslu, ať již přímého či nepřímého (eventuálního).

Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel:
a) chtěl způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem [§ 4 písm. a) tr. zák.], nebo
b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn [§ 4 písm. b) tr. zák.].

Podle skutkových zjištění, jak jsou popsána v tzv. skutkové větě výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, obviněný: „dne 12. 1. 2007 okolo 17:30 hod. v P. , V., po předchozí hádce mezi ním a poškozenou M. G. , opakovaně uhodil rukou do domovních dveří tak, že jimi zasáhl za nimi stojící poškozenou, které tím způsobil pohmoždění pravého ramenního kloubu a pohmoždění pravého předloktí, které si vyžádalo pracovní neschopnost v délce od 13. 1. 2007 do 31. 1. 2007, přičemž toto zranění vedlo k částečnému omezení v obvyklém způsobu života poškozené po dobu delší jednoho týdne, neboť poškozená musela zachovávat klidový režim, pravou ruku měla na šátkovém závěsu, přetrvávaly bolesti a omezená hybnost, zranění si vyžádalo následnou rehabilitační péči.“

Východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., spočívajícího v nesprávném právním posouzení skutku, je popis skutku obsažený v příslušném výroku napadeného rozhodnutí ve věci samé. Nejvyšší soud přisvědčil dovolací námitce obviněného, že nebyla náležitě zjištěna subjektivní stránka trestného činu. Dovolání je třeba přisvědčit v tom, že samotný popis skutku v rozsudku neumožňuje učinit závěr o tom, že obviněný jednal v přímém nebo nepřímém úmyslu /podle § 4 písm. a), b) tr. zák./ způsobit poškozené újmu na zdraví. Ve skutkové větě je uvedeno, „že obviněný opakovaně uhodil rukou do domovních dveří tak, že jimi zasáhl za nimi stojící poškozenou“. Tedy, násilné jednání bylo vedeno ne přímo proti tělu poškozené, ale proti dveřím. Jak již uvedl státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, v obecné rovině zajisté může být úmyslný trestný čin směřující proti životu a zdraví spáchán i násilným jednáním primárně směřujícím proti věci, opakované údery rukou do dveří však nejsou jednáním, jehož nutným nebo alespoň částečným a pravidelným následkem by bylo zranění osob nacházejících se v jejich blízkosti.

Ve skutkové větě, dokonce ani jinde v odůvodnění soudních rozhodnutí není uvedeno, jaká byla intenzita útoku, zda obviněný věděl kde, zda přímo za dveřmi se nachází poškozená. Není přitom podstatné, že snad soud měl tuto otázku za jasně vyřešenou, protože se seznámil s fotodokumentací, z které vyplývá, že dveře byly prosklené a musel tak poškozenou vidět. Takováto okolnost musí být zřejmá z popisu skutku, což není, nehledě na skutečnost, že vůbec nevyplývá ani z odůvodnění rozhodnutí a soud ji tedy nezjistil. Ze skutkové věty nelze rovněž dovodit ani možné srozumění obviněného /§ 4 písm. b) tr. zák./ s následky jeho jednání. Sám obviněný popírá, že by dveřmi jakkoli pohyboval. U konfliktu obviněného a poškozené nebyli přítomni žádní další dospělí svědci, s výjimkou matky obviněného, která měla stát v parčíku odkud viděla na vchod do domu, ale neviděla, že by obviněný s dveřmi lomcoval nebo jimi poškozenou udeřil. Podle výpovědi poškozené se obviněný snažil dveře rozrazit, což by mohlo svědčit pro jakési přetahování se o dveře a intenzivní násilí ze strany obviněného k překonání odporu poškozené. Soud I. stupně ale podle skutkové věty žádné intenzivní násilí obviněného nezjistil, ale pouze, že opakovaně uhodil rukou do domovních dveří. Z toho nelze ale dovodit, že by se jednalo o natolik intenzivní násilí, že by bylo způsobilé vyvolat dané zranění poškozené, když i znalec z oboru zdravotnictví při hodnocení způsobilosti mechanismu zranění vycházel z opakovaného prudkého, tj. intenzivního úderu do dveří. Existenci subjektivní stránky trestného činu dovozuje odvolací soud pouze ze skutečnosti, že předmětnými dveřmi šlo lehce pohybovat, resp. že lehký pohyb dveřmi opatřenými tzv. branem je skutečností všeobecně známou. Existence úmyslu nelze ale dovozovat pouze ze skutečností obecně známých. Z protokolu o ohledání místa činu navíc nelze vyvodit, že by dveře šly otvírat lehce (v protokolu je pouze uvedeno, že dveře jdou volně otevřít do celé šířky).

Podle § 265i odst. 3 tr. ř. neodmítne-li Nejvyšší soud dovolání podle odstavce 1, přezkoumá v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání mj. i řízení napadené části rozhodnutí předcházející. V rámci toho se také přezkoumává, zda namítané procesní úkony byly provedeny podle zákona. Takovým procesním úkonem je i výpověď poškozené jako svědkyně.

Výpověď poškozené je významným důkazem, když ve věci jde v podstatě o situaci „tvrzení proti tvrzení“, kdy obviněný vyjma vstoupení do dveří popírá jakékoliv násilné jednání. Ale soud I. stupně dospěl k závěru, že je usvědčován výpovědí poškozené, kterou podporují ostatní důkazy, s čímž se odvolací soud ztotožnil. Mimo neurčitou výpověď matky obviněného jako přímé svědkyně, která však svědčí ve prospěch obviněného, se všechny ostatní důkazy vztahují k situaci po dané události, resp. k objektivizaci zranění poškozené. Nikdo mimo obviněného a poškozené se tak přímo k průběhu celé události nevyjádřil.

Pokud jde o výpověď obviněného, tento o průběhu konfliktu jak v přípravném řízení, tak i u hlavního líčení, vypovídal v podstatě shodně, že se poškozená snažila zabouchnout vchodové dveře, čemuž on chtěl zabránit tím, že pokročil dopředu, resp. postavil se dovnitř.

Podle odůvodnění rozsudku soudu I. stupně z výpovědi poškozené zjistil přímo k průběhu konfliktu, že se obviněný snažil dveře rozrazit, a tím jí opakovaně udeřil přes pravou ruku.

Za dané situace, došlo-li skutečně k danému násilí, je podstatné zjištění, kdo použil fyzické násilí, které mělo vést ke zranění poškozené, zda to byl obviněný, který se snažil dveře rozrazit, nebo poškozená, když se je snažila zabouchnout. Soud I. stupně, především na základě výpovědi poškozené, se jednoznačně přiklonil k první variantě, aniž však hodnotil její výpovědi v průběhu trestního stíhání jako celek, věnoval se odstranění případných rozporů, a zvláště v dané důkazní situaci pečlivě zvažoval otázku její věrohodnosti. Uvedl pouze, že ostatní důkazy podporují výpověď poškozené, a tyto pak cituje. Tyto ostatní důkazy, jak již bylo výše uvedeno, se ale vztahují pouze k situaci po dané události, a žádný z nich přímo k použití násilí nic neprokazuje.

Soud I. stupně sice uvedl, že poškozená jak v přípravném řízení, tak i u hlavního líčení popsala jakým

způsobem konflikt probíhal i jakým způsobem proti ní obviněný fyzicky zaútočil, když opakovaně uhodil rukou do dveří, které ji zasáhly. Toto konstatování soudu, ale obsahu celé výpovědi poškozené neodpovídá. Dne 14. 7. 2007 totiž jako svědkyně v přípravném řízení k průběhu konfliktu uvedla, že v době kdy se dcera obviněnému vysmekla z náruče, stála jakoby za těmi dveřmi a držela je za kliku, protože se samy zavírají. Následně ale uvedla, že držela dveře za kouli, a když viděla, že dcera otci utekla a on křičel …, začala dveře přivírat. Obviněný do dveří vrazil a udeřil ji nimi tak, že ji hrana dveří uhodila přes pravou ruku. Výslovně také uvedla, že do dveří vrazil oběma rukama a vší silou, přičemž sílu má.

Z porovnání výpovědí poškozené v přípravném řízení a v hlavním líčení je tak zcela zřejmé, že svou značně obecnou výpovědí před soudem se v podstatných bodech odchýlila od své dřívější výpovědi, a soud I. stupně měl přistoupit k přečtení protokolu o její dřívější výpovědi podle § 211 odst. 3 tr. ř. Protože soud I. stupně takto nepostupoval, a s podstatnými odchylkami ve výpovědi poškozené se nijak nevypořádal, byl výslech této svědkyně proveden v rozporu s trestním řádem. Z výpovědi poškozené v přípravném řízení přitom vyplývají závažné okolnosti významné pro zjištění skutečného průběhu konfliktu mezi ní a obviněným. Z okolností případu přitom lze učinit závěr, že dveře poškozená držela pravou rukou, která měla být následně zraněna. Pokud lze připustit možnost zranění v situaci, kdy dveře držela za kliku, tj. zevnitř, jeví se již tato možnost značně pochybnou v případě, že by dveře v okamžiku násilí držela za kouli, tj. z venkovní strany, jak také vypověděla v přípravném řízení, a přitom ještě stála za těmito dveřmi, jak zjistil soud I. stupně. Tento zásadní rozpor soudy zcela pominuly. Nebyla provedena ani rekonstrukce (§ 104d tr. ř.) k prověření výpovědí.

Stejně tak soudy nevěnovaly žádnou pozornost části výpovědi poškozené z přípravného řízení, že obviněný měl oběma rukama vší silou minimálně dvakrát vrazit do dveří a udeřit ji tak hranou dveří. Nemělo se tedy jednat o plošné působení síly na ruku poškozené, ale o značně intenzivní opakované údery hranou těžkých kovových dveří. Mimo to, že podle zjištění soudu měl obviněný uhodit do dveří jen jednou rukou, což nemá oporu ani ve výpovědi poškozené, je přinejmenším pochybné, zda by značně intenzivní opakovaný úder hranou těžkých kovových dveří skutečně nezanechal na ruce poškozené nějaké objektivně zjistitelné stopy (oděrky, hematom, otok, apod.). Při prvotním ošetření téhož dne, asi dvě a půl hodiny po události, však nebyly zjištěny žádné takovéto stopy, žádné traumatické stopy nebyly zjištěny ani pozdějším RTG vyšetřením a i podle poškozené u ní konstatovali jen bolestivost, tj. výlučně subjektivní údaj, byť je z lékařského hlediska považován za objektivní nález. Znalec z oboru zdravotnictví sice v posudku konstatoval, že zranění mohlo vzniknout mechanismem uvedeným poškozenou, tj. opakovaným prudkým úderem dveří do ramene a předloktí, ale znalec zpracoval posudek již 12. 5. 2007 a evidentně tak jeho závěry nezohledňují zmíněnou svědeckou výpověď poškozené, která byla podána až dne 14. 6. 2007. To ostatně vyplývá i z obsahu znaleckého posudku, a z jeho výpovědi v hlavním líčení dne 16. 7. 2008. Zejména s ohledem na konkrétní popis mechanismu zranění jako značně intenzivní opakované údery hranou těžkých kovových dveří, měl ale minimálně soud požádat znalce o doplnění posudku zejména ohledně otázky, zda i tento mechanismus útoku mohl zůstat bez objektivního nálezu (který nevychází pouze z údajů poškozené) na těle poškozené a odpovídá danému zranění. To zvláště za situace, kdy soud I. stupně svůj závěr o vině výslovně opřel mj. i o závěr znalce, že zranění mohlo být způsobeno jednáním popsaným poškozenou. V zájmu spravedlivého procesu bude ale nutné, aby se znalec vyjádřil i k možnosti vzniku zranění jednáním poškozené podle výpovědi obviněného, tj. při snaze poškozené o zabouchnutí dveří.

Pochybnosti lze vyslovit i o zjištění soudů, že si zranění vyžádalo následnou rehabilitační péči. Tu podle výpovědi poškozené si zařídila, když ji obvodní lékařka řekla, že pokud se to nebude lepšit, ať si zařídí nějakou rehabilitaci. Nutnost rehabilitační péče, jak v podstatě zjistil soud I. stupně, je však zpochybňována úředním záznamem (č. l. 116 tr. spisu) Policie ČR, z něhož vyplývá, že MUDr. B. s

poškozenou o další léčbě nehovořila a sama jí doporučení k následné péči nevydávala. Jako důkaz však nebyl tento záznam proveden a nebyla jako svědek vyslechnuta ani lékařka.

Z uvedených skutečností vyplývá, že vedle toho, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu uplatněného důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., což již samo o sobě je důvodem ke zrušení rozhodnutí soudů obou stupňů, trpí tato rozhodnutí i další vadou. Jde o tzv. extrémní nesoulad (rozpor) mezi provedenými důkazy a na jejich základě učiněnými skutkovými zjištěními, a tedy i s jejich následným právním posouzením. Tento extrémní nesoulad, který Nejvyšší soud zjistil, je pak výjimečným důvodem umožňujícím i v řízení o dovolání zásah do skutkových zjištění, která v zásadě v řízení o dovolání nelze zpochybňovat. Obviněný přitom i v dovolání namítal, že mu vina nebyla provedenými důkazy prokázána, tuto popírá a mj. i výpověď samotné poškozené považuje za nepravdivou.

Podle judikatury Ústavního soudu ČR musí být z procesně právního pohledu jednoznačně zjištěno a prokázáno, že se skutek objektivně stal, že představuje skutečně závažnou hrozbu pro společnost jako celek a že odsouzená osoba je skutečně tou, která dané jednání spáchala. Princip presumpce neviny vyžaduje, aby to byl stát, kdo nese konkrétní důkazní břemeno. Existují-li jakékoliv pochybnosti, nelze je vyložit v neprospěch obviněného, ale naopak je nutno vyložit je v jeho prospěch. Z principu presumpce neviny plyne pravidlo „in dubio pro reo“, podle kterého, není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením důkazu dalšího, nutno rozhodnout ve prospěch obviněného. Jakkoli vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok. Trestní řízení vyžaduje v tomto ohledu ten nejvyšší možný stupeň jistoty, který lze od lidského poznání požadovat, alespoň na úrovní obecného pravidla „prokázání mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost.“ Obecný soud musí dodržet vysoký standard, i pokud jde o hodnocení vypovídací schopnosti a hodnověrnosti důkazu samotného (viz Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 1975/08, a řada dalších v něm uvedených).

Ve věci nebyly tedy objasněny základní skutkové okolnosti, z nichž by vyplýval závěr o tom, že obviněný způsobil poškozené ublížení na zdraví úmyslně. Ač úmyslná forma zavinění má dvě alternativy, žádný ze soudů ani nijak nespecifikoval, zda se jedná o úmysl přímý nebo nepřímý, přičemž z hlediska míry zavinění jde o významnou okolnost, která je důležitá i pro hodnocení stupně společenské nebezpečnosti činu.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného zrušil rozhodnutí obou soudů, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, a přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 6, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, když již rozhodnutí tohoto soudu trpí zjištěnými vadami. V dalším řízení musí především soud I. stupně doplnit dokazování ve výše naznačeném směru, případně provést další důkazy, jejichž nutnost vyplyne v průběhu dokazování, a na základě doplnění dokazování tyto pečlivě znovu zhodnotit v souladu s ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř. V situaci kdy nebyla vyslechnuta tehdy 7letá dcera obviněného a poškozené ještě v době, kdy si mohla uchovat v paměti důležité okolnosti případu, a kdy tak v současné době proti sobě stojí pouze dvě diametrálně odlišné výpovědi bezprostředních účastníků celého konfliktu, bude nutno pečlivě vážit věrohodnost jejich výpovědí, jakož i důkazní sílu těch důkazů, které jejich výpovědi podporují. Přitom bude nutné vzít v úvahu i okolnosti objektivizace zranění poškozené, jakož se vypořádat i s obhajobou obviněného o motivu jednání poškozené, když z důkazů vyplývá její výrazná snaha o změnu dosavadní úpravy výchovy dítěte.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)
- Právní styk s cizinou (exkluzivně pro předplatitele)
- Podjatost soudce
- Poškozený (exkluzivně pro předplatitele)
- Odejmutí věci soudci
- Přerušení výkonu trestu odnětí svobody
- Účinné vyšetřování (exkluzivně pro předplatitele)
- Nesprávný úřední postup
- Adhezní řízení
- Poučení o přípustnosti dovolání v trestním řízení (exkluzivně pro předplatitele)